

16 Máire Bean Uí Chúláin, 16M; *Bás Jóg; Poll dhon chearc*

Máire Bean Uí Chúláin, Cartúr, Maínis; Misc. MM (b). Recorded by Brian Ó Curnáin (B), 1994.

- | ʔə | 'fæðin' ə v'ɪ n'is 'o:g'ə nā 'pa:rək' ə wil' əs æd |
2 [B]
s v'i:d'ɪ 'fæxt 'ml'ĩənə n 'tā:m f'jɪn nə ,haid'i:f eg' ə 'skol' | tas ām
4 [B]
gə m'ix ə | 'mā:f'tr'as | gā: n'ɪ' | gā: n'ɪ' | ga | m'isəs mə'gri:v'i: v'ɪ: i:n' |
6 ,orhə |
[B]
8 v'ɪd' f'jɪ gā: n'ĩəf' f' | ga: | ga: ,iər eg' ə 'skol' ə 'gū:nɪ | ogəs ən | e' ʔn 'la:
fo | wəl ,du:rt mɪd' ən' f'jɪn gə ,nohəd' f'e | du:rt' mə 'wā:hā' η ηd' f'e eg' ə
10 'skol' d'e 'lū:n' 'fu:rɑ:l' ə | māf' v'ɪd' f'jɪ ,kir' ə | 'fk'e:lə | 'f'ɪn' ə 'gomɪ: | ,ra: e
,ho:rt' eg' ə 'skol' | g ro fe n 'ā:m s e 'fæxt 'ml'ĩənə | ogəs ə | ʔe | xūə m'ē
12 ,hēm' ə | v'ix ə | v'ix 'ko:ti' 'glɑ:sə 'br'e:d'ɪn' orhəb' | ogəs 'b'ɪ | 'b'ib'ə |
'b'ib' əs ə 'x'ĩ:ən |
14 [B]
er' əx | er' nə 'gɑ:sur' 'fa:do' n 'tā:m f'jɪn' | ,so: | xūə m'ē ,hēm' ə | mɑ:x k
16 'kɑ:rnə s ,h'jænə m' ə təs ām gər ,x'ænə m'ē 'b'ib'ɪn' | ə 'gɑ:rnə | f'e e: v'e
əgəs m'ē xə 'hæ? | xə | 'bro:du:l' f'e e v'e ,gol' eg' ə 'skol' d'e 'lū:n' ə wil'
18 əs æd | ōgə ə | bə ,joð' e' n'ɪf' ,f'ɪ:m'əls d'ē 'hɪ:n' ə | v'i fe f'e 'ol' eg' ə 'skol'
d'ē 'lū:n' | ogəs ə | ,x'ed ,rud 'el'ə | nāx | nāx ,wʊər fe gə 'dunə | d'e
20 'saharən' ə v'ɪ: ā:n | fuər fe gə 'dunə | s 'k'e:rd ə v'ɪ: 'er' ax | ,dɪp'f'ɪ:ri' |
[B]
22 'rud ə ,v'ɪ:ns nə 'mɪn'ā:l orhəb | ,so:ʔ | v'ɪ: f'e n'f'jɪn' ən'f'jɪn' | ə 'kr'e:tur'ɪn'
| s v'ɪ: | 'ka:l'u' gə 'l'or' ,gɑ:sur' | ,ka:l'u' | 'gɑ:sur' 'frefən' | b'ert' 'gɑ:sur'
24 f'e əm | ,f'ær ə v'ɪ: f'ti' 'v'ɪ:n'əf' | 'm'ærk'ɪn' 'fɑ:d'ɪn' 'xol'əm' |
[B]
26 v'ɪ: ,er' | ^{ax} ka:l'u' | ka:l'u' | b'ert' 'wā:k | ,f'ef | ogəs ,ka:l'u' | ʔ ,fæðin' f'e |
'd'ehɑ:r' gə 'dʒā'm 'm'ēl'əʔ ogəs gə | gə 'v'æ:k' ,m'ēl'əʔ | 'fro:fɪn' |
28 'mā:f't'ɪn' 'm'ēl'əʔ ə v'ɪ: er' |
[B]
30 'ka:l'u' e | nə 'fæðim' ,b'og ,ka:l'u' e 'hē:n' |
[B]
32 ən 'tā:m 'k'ē:nə r
[B]
34 ka:l'u' u 'dʒo: | 'dʒo: ə v'ɪ: er' ə ,fæðin' f'jɪn' 'æ:n' ə |
[B]
36 ogəs ə | n'ɪ: | n'ɪ: ro | n'ɪ: | nər' ə | ʔə | 'fæ' ə wānəm | ə hū:n'ək' ə
'tæmbl'əns ən'f'jɪn' | kir'u: 'f'is er' ə 'doxtur | ,du:rt' ə 'doxtur' ⁹⁰ 'dɪp'f'ɪ:ri'
38 v'ɪ: er' | əgs ən'f'jɪn' | du:rt' fe g ,gahəd' f'jɪəd | gə gur-f'ɪ: 'f'is er' ən

40 'æ:mbliðns ʎe e ho:rt̪ gə 'ga:l̪ə | 'so: | nər ə ,hā:n̪ək̪ ə 'tæ:mbliðns | ʎe |
 ʒhosə | n̪i̪ l̪ik̪'əx mə ,wā:h̪əf̪ 'ā:n̪ 'ē: māf̪ə l̪ik̪'j̪i: ,hē:n̪ ən̪ 'ē:nəxt̪ ʎef̪ |
 [B]
 42 wil̪ əs æd v̪i n̪ ,ēf̪ əd 'k̪un̪ ēk̪ er̪ |
 [B]
 44 du:rt̪ ʎi: gə gaʔ | ə māf̪ə ŋəhəʔ ʎi̪ ,hē:n̪ ən̪ ,ē:nəx ʎef̪ nār̪ 'wā: ʎehə | e
 ,ʎol̪ 'ā:n̪ | 'so: n̪i̪f̪ l̪ig̪'ur̪ sən̪ 'æ:mbliðns̪ 'i: ən̪'ʎi:n̪ wil̪ əs æd ən̪ 'ē:nəxt̪
 46 ʎef̪ |
 [B]
 48 s̪ ,dæ:n̪ ʎe | ,dæ:n̪ ʎe ən̪'ʎi:n̪ əʎi:n̪ | ogəs | ʎe h̪vi ro ʎe | ə 'l̪æ:bə ,v̪og sə
 't̪iʔ | ə sə 'glu:d̪ | wil̪ əs æd | s̪ v̪iʔ ʎi̪ ,to:rt̪ 'æ:r̪ə sə | sən̪ 'i:h̪ə ʎo |
 50 [B]
 ogəs ə | ə n̪ 'soləs 'la:stə sən̪ 'i:h̪ə s ə ,to:rt̪ 'æ:r̪ə ʎo |
 52 [B]
 mur | v̪i v̪i ʎe ,g̪iərə | v̪e | n̪ə 'm̪i:n̪:əl̪ ə hæʔ | ən̪ə 'm̪i:n̪:əl̪ ə 'hægən̪ ʎe |
 54 ɖip̪'ti:riə | ,sō: | 'kæl̪'ū̪ ŋ̪ ,kr̪'e:tur̪'i:n̪ | n̪i̪ ,war ʎe | ,mo:r̪ā:n̪ 'a:xər̪⁽²⁾ |
 'ka:l̪'ur̪ e | ogəs | ə^{n̪} | n̪ 'i:h̪ə ʎo | v̪i̪ n̪ | v̪i̪ ŋ̪ 'x̪i:n̪'əl̪ | 'k̪i:n̪'əl̪ 'la:stə | x̪i:n̪'əl̪
 56 'v̪æ:n̪i̪ 'la:stə gəs h̪ā:n̪ək̪ 'f̪e:l̪ə | 'f̪e:l̪ək̪ā:n̪'i:n̪ əʎt̪æx | s̪ v̪i n̪
 'f̪e:l̪ək̪ā:n̪'i:n̪ goL̪ 't̪i:mpəl̪ er̪ ə 'g̪i:n̪'əl̪ ,māf̪ 'ʎi:n̪ | əgə ʎen̪ i:h̪ə 'x̪'ē:n̪ə
 58 'ka:l̪'ur̪ e | ŋ̪ ŋ̪ | wil̪ əs æd | 'f̪e:l̪ək̪ā:n̪'i:n̪ 'g̪'æ:l̪ s e goL̪ 't̪i:mpəl̪ er̪ ə
 'g̪i:n̪'əl̪ |
 60 [B]
 62 ^{s̪} hugədər̪ 's̪i:ntəs gən̪ 'ē:l̪'ək̪ā:n̪'i:n̪ | ,ka:l̪'ur̪ n̪ 'i:h̪ə 'x̪'ē:n̪ ē |
 [B]
 64 əs ə | ʔəm | 'b̪i'b̪'i:n̪ ə i: 'k̪'æ:n̪i: 'ā:msə ʎo: ʎe ʎol̪ eg̪ ə | ʎe ,ʎol̪ eg̪ ə
 'skol̪ |
 [B]
 66 ʔʎi: | ə 'ʎe: v̪i: 'er̪ sə 'g̪i:n̪t̪əʔ |
 ...
 68 [B]
 | ʎehi: 'k̪'æ:rk̪ ə ʎol̪ əʎt̪æx̪ ā:n̪ |
 70 [B]
 α: ,n̪i̪ 'h̪æ | ,hr̪'e:ʎi: 'b̪^o | ə ,hr̪'e:ʎi: | ,is̪ gə ŋohəx̪ n̪ə 'k̪'æ:rk̪ə 'ʎt̪æx̪ ə 'br̪'e
 72 n̪əf̪ v̪i:x̪ 'mi:d̪ eg̪ ə 'skol̪ | v̪i:x̪ n̪ə 'gair̪ ə to:rt̪ n̪əʔ | ,ʎə 'gair̪ ə to:rt̪ ə n̪ə
 'n̪ūv̪'əxi: 'waii |
 74 [B]
 ,wil̪ əs æd | ogəs |
 76 [B]
 ʎ | v̪i | v̪i:x̪ 'k̪'æ:rk̪ ə 'br̪'e | v̪i: 'skælp̪ ā:n̪ | s̪ v̪i:x̪ ə 'x̪'æ:rk̪ ə 'br̪'e əʎt̪i |
 78 ogəs ən̪ | xur ʎe | xur ʎe | r̪i:n̪'ə ʎe 'paul̪ 'raūn̪'ul̪'ə sə 'dorəs gə m̪'ōx̪ ə
 'x̪'æ:rk̪ ə n̪ā:n̪ | 'k̪'æ:rk̪ ə n̪ā:n̪ ʎol̪ 'əʎt̪æx̪ | ʎol̪ 'ʎt̪'ah̪ sə 'n̪'æ:æd | wil̪ əs æd
 80 ə 'skælp̪'i:n̪ 'v̪og ə ta eg̪ ə 't̪j̪ | eg̪ ə 't̪i:n̪'ə |
 [B]
 82 'skælp̪'i:n̪^ə | ,v̪og | 'h̪ɑ:l̪ ən̪'ʎi:ŋ̪ sə 'gaur̪n̪'ē:l̪ | v̪i:x̪ 'k̪'æ:rk̪ ə 'br̪'e ən̪'ʎi:n̪ |
 [B]
 84 'waid̪'ən̪ 'v̪'æ:n̪i̪^{h̪ə} | v̪i ʎe 'i:ntəx̪ |

Leaidín a bhí níos óige ná Pádraig, an bhfuil fhios a'd.
 86 [Mthm.]
 Is bhídís seacht mbliana an t-am sin nuair a théidís ag an scoil. Tá fhios a'm
 88 [Má,]
 go mbíodh an, máistreás dhá n-ia-, dhá n-ia-, dhá, 'Mrs McGreevy' a bhí in-,
 90 uirthi,
 [Mthm.]
 92 bhíodh sí dhá n-iarraidh si- [perhaps for siar], dhá, dhá iarraidh ag an scoil i
 gcónaí. Agus an, e-, an lá seo, bhuel dúirt muid ansin go ngothadh sé, dúirt mo
 94 mháthair go ngothadh sé ag an scoil Dé Luain siúráilte. Mar bhíodh sí ag cuir u-,
 scéala linne i gcónaí ag rá é a thabhairt ag an scoil. Go raibh sé in am is é
 96 seacht mbliana. Agus u-, e-, chuaigh mé héin — Bhíodh u-, bhíodh cótaí glasa
 bréidín orthub agus bi-, bibe, bibe as a chionn.
 98 [Mthm.]
 Ar achu-, ar na gasúir fadó, an t-am sin. 'So' chuaigh mé héin a-, amach go
 100 Carna is cheannaigh mé, tá fhios a'm gur cheannaigh mé bibín i gCarna, le é
 bheith — agus mé chomh 'ha[ppy]', chomh bródúil é bheith ag goil ag an scoil
 102 Dé Luain, an bhfuil fhios a'd. Agus u-, badh eod é anois timpeall is Dé hAoine.
 Bhí sé le ghoil ag an scoil Dé Luain. Agus u-, an chéad rud eile, nach, nach
 104 bhfuair sé go dona. Dé Sathrainn a bhí ann. Fuair sé go dona. Is céard a bhí air
 ach 'diphtheria'.
 106 [Atha, atha.]
 Rud a bhíonns sa muineál orthub. 'So' bhí sé ansin ansin, an créatúirín. Is bhí —
 108 Cailleadh go leor gasúir, cailleadh gasúir froisin, beirt ghasúir le M-, M-, fear a
 bhí istigh i bhFínis, Meaircín Pháidín Choilm
 110 [Mtha.]
 a bhí air, ach cailleadh, cailleadh beirt mhac leis. Agus cailleadh leaidín le,
 112 dreacháir dho 'John Mylotte' agus dho, dho Mheaic 'Mylotte' froisin, Máirtín
 'Mylotte' a bhí air.
 114 [Á! ní raibh fhios a'm é sin anois.]
 Cailleadh é, ina leaidín beag, cailleadh é héin.
 116 [Mthm.]
 An t-am céanna ar
 118 [An t-am céanna.]
 cailleadh Jó. Jó a bhí ar an leaidín sin a'inne.
 120 [Mthm.]
 Agus u-, ní, ní raibh, ní, nuair a, a — Sea, a mh'anam. U-, tháinig an
 122 t-'ambulance' ansin. Cuireadh fios ar an dochtúr. Is dúirt an dochtúr go
 'diphtheria' a bhí air agus ansin dúirt sé go gcaitheadh siad, go gcuirfí fios ar an
 124 'ambulance' le é a thabhairt go Gaillimh. 'So' nuair a tháinig an t-'ambulance',
 e- thosaigh, ní ligtheadh mo mháthair ann é mara ligfí í héin in éineacht leis.
 126 [M.]
 An bhfuil fhios a'd, bhí an oiread cion aici air.
 128 [Mthm.]
 Dúirt sí go gca[ith-], mara ngabhtheadh sí héin in éineacht leis nar mhaith léithi é
 130 a ghoil ann. 'So' níor ligeadh san 'ambulance' í ansin, an bhfuil fhios a'd, in
 éineacht leis.
 132 [Tut, tut, tut.]
 Is d'fhan sé, d'fhan sé ansin ansin. Agus sé an chaoi a raibh sé i leaba bheag sa
 134 ti-, sa gclúid, an bhfuil fhios a'd. Is bhíodh sí ag tabhairt aire sa, san oíche dhó.

- [M.]
136 *Agus an solas lasta san oíche agus ag tabhairt aire dhó.*
- [M.]
138 *Mar bhí, bhíodh sé ag iarraidh bheith — ina muineál a thea-, ina muineál a theagadh sé, ‘diphtheria’. ‘So’, cailleadh an créatúirín. Níor mhair sé mórán achair. Cailleadh é. Agus an, an oíche seo, bhí an, bhí an choinneal, coinneal lasta, an choinneal bheannaíthe lasta agus tháinig féile-, féileacáinín isteach. Is*
140 *bhí an féileacáinín ag goil timpeall ar an gcoinneal mar sin. Agus sé an oíche chéanna a cailleadh é. An — an bhfuil fhios a’d? Féileacáinín geal is é ag goil*
142 *timpeall ar an gcoinneal.*
- [Mthm. Mthm]
144 *Is thugadar suntas dhon fhéileacáinín. Cailleadh an oíche chéanna é.*
- [Mthm.]
146 *Is an, an bibín a bhí ceannaíthe a’msa dhó le ghoil ag an, le ghoil ag an scoil.*
- [M.]
148 *Is í, is é a bhí air sa gconra.*
- [An bhfuil fhios a’d an seandoras a bhí ann? Nar raibh poll in íochtar ann?]
152 *Le haghaidh cearc [or cearca] a ghoil isteach ann.*
- [Ar shála bhfuair do mháthair bás é sin, nó?]
154 *Á! ní hea. Thar éis í bá-, u-, thar éis í (bás a fháil). Is go ngabhthadh na cearca isteach ag breith nuair a bhíodh muidhe ag an scoil. Bhíodh na gadhair ag*
156 *tabhairt na, an gadhar ag tabhairt na n-uibheachaí uaidh,*
- [Atha.]
158 *an bhfuil fhios a’d?*
- [Dhá n-ithe?]
160 *Se[a]. Bhí-, bhíodh cearc ag breith, bhí scailp ann is bhíodh cearc ag breith istigh. Agus un, chuir sé, chuir sé, rinne sé poll ‘round’-áilte sa doras go mbeadh*
162 *an chearc i ndán, an chearc i ndán a ghoil isteach, ghoil isteach sa nead. An bhfuil fhios agad an scailpín bheag atá ag an tí-, ag an tine?*
- [Atha.]
164 *Scailpín bheag thall ansin sa gcoirnéal, bhíodh cearc ag breith ansin.*
- [Hu!]
166 *A Mhaighdean Bheannaíthe! Bhí sé iontach!*